

KA LEO O KA LAHUI.

JOHN E. BUSH,

Lanahoeponopono a me Puuku.

POAKAHISEPATEMABA 11, '93.

KA MOEUHANE A KE ALII,
UA OIAIO KA HOAKAKA A
KA LEO, UA POLOLEI.

E ka Lahui aloha: Ina la moeuhane o ka noho ana nei o ko kakou Moiwahine ma ka Noho Kaimanu o ka Aupuni, ua loaia i kekahi moeuhane ano nui, a makou i hoike aku ai i ke akea, mai kekahi makamaka aeo mai o keia kumuhana, hale alii, i hihiaia e makou, he oiaio kumu i lawe mai ai ia makou, a hoohuli ia aku ai e makou ma KA LEO o Maraki 25 1891.

A e ike no ka lehulehu ia mea, ke hana aku i ua nupela oia la. O ke ano o ua moeuhane nei a ke Alii i ke pono ai mai loko aku o ka Hale Alii. "Oia ka opuu ana ae o ka Pulo'ulo'u a me ke Kahili a kiko ilana, mamua pono mai no o ke ala o ka Hale Alii; a mahope iho kumu oia la, laua a pili ilalo." Oia iho la ua moeuhane nei, a o ka KA LEO hoakaka no ua moeuhane nei a ke Alii, oia iho keia; a na ka lehulehu e noono maikai me ka eehia.

"O ka Pulo'ulo'u, oia no ka Moiwahine e noho nei ma ka Noho Alii o ke Aupuni; a o ke Kahili oia no ka Hoelina o ka Noho Alii. O ka opuu ana o ka Pulo'ulo'u a me ke Kahili a kiko, o ko Laua pii ana no ia a kiko ma ke kulana a kakou e ike nei; a o ko lau kulou ana a pili ilalo, he hoike ano nui ia a ke Akua i hoike mai ai i ke Alii ka Moiwahine; aia iloko oia wahi hoike uuku, ka i'o o ko ka Mea Mana Loa manao, a me Kana mea e hana mai ai no ke Aupuni Hawaii nei i aloha nui ia, o mua aku nei.

E ike pono aku ana no ke Alii ia mau hopena, e like me Kana i ike ai ma ka moeuhane. Aka, i na e noono maikai ka Moiwahine i keia hoike a ka Mea Mana Loa ma kela moeuhane, a hoohaahaa imua Ona, a mihi oiaie, me ka nonoi au i Kona lokomaikai e aloha mai iaia, pela auanei e hoohuli ia ae ai kela hiki paa a ke Akua."

O kela ae la na hoakaka a KA LEO no ua moeuhane nei a ko kakou Moiwahine, i pahola ia aku i ke akea.

A e noono akalole iho ka Lahui me ka eehia, no ka hapa hope o ua moeuhane ia. He hoike paa luli ole; oia, aole i ike aku ke Alii i ke ea hou ana ae o ka Pulo'ulo'u a me ke Kahili iluna a puoho wale ae oia.

Aka, i na i hana ka Moiwahine a me ka Hoelina Alii, a me ka Lahui pu, e like me ka hoakaka hope

a KA LEO, alaila, pela wale no e manalo ai kela hoike paa a ka Mea Mana Loa.

E mihi i'o kakou a pau imua o ke Akua, me ka haahaa.

ALOHA LAHUI.

KA LALAU KUHIIWEA O
KUOKOA.

Ma kahi Kuokoa puka la o Sepatemaba 7, ua ike makou i na manao pane, i pili ole i ke Kumuholelo a makou i hoopuka ai malalo iho o ke Poo Manao, "HE HANA KUHIIWEA LOA."

Ua hoakaka makou i ke ano o ka hana kuhiiwea, a ua hoike hoi i na inoa o ka pee e hana kuhiiwea nei, aka, aole i pane ka pee i olelo ia, he pee hana kuhiiwea; aole hoi lakou i hoole kumu mai; aka, ua lilo ka pane na Kuokoa ma o kona mau Luna hoopuka la, a no ko lau piha mua i na manao lili pilikino mua, ua lilo na pane lalau haubili iluna o ka Hon. J. E. Bush, me kona lawehala ole ma ia mea.

O na rula hoopapa a paio iho ma luna o kekahi kumu manao, a manao paio paha, a manao hoakaka e ae paha, oia no keia:— E pane pololet me na hoakaka moakaka pili loa i ke kumuhana i hoike ia. O keia ka rula paa mau: a malaila e hahai mau ai.

O ka hoopuka ana i na manao lili pilikino, a me na manao kua-manu, a me na manao epa, he hoalona ia, e helu ia ai oe, ma ka aoao pio i kou hoa paio.

O kou noho mumule loa, he hoalona ia e kuhii ia ai oe, ua hahai pio i kou enemi.

Eia no o Timoteo, Ezera a me Wise i anei nei, ua hiki ia lakou e pale no lakou, a pela ua mea a pau e pale ai no na kumu i olelo ia ai no lakou.

Ke ike nei makou i ko Bihopa mau manao hoakaka e pili ana no Timoteo ma, maluna o keia hana Komite komo Apana, e hoohuli a noihoi hou mai i na poe i haalele i na hana ekalesia, mamuli o na kuia o na hana kalai aupuni o keia wa. Ke olelo nei o Bihopa he kanaka Pili Alii o Timoteo, (aole ia ma ko lakou aoao hoamana hoohui aina), aka, ua koho aku lakou iaia i mea hana iwaena o na poe Hawaii.

Heaha ke kumu wiwo o keia poe haole a me kekahi poe kanaka maoli kahunapule, i ka hele e paipai i na kanaka e hele ae e hoopiha i na halepule?

Eia ke kumu, ua mahale ia na kahu ekalesia a me na hoahanau i etua aoao, he aloha aina na hoahanau, a he kumakaia aina na kahunapule. He mea hiki ole loa i ke kahunapule haawi aina, ke ao aku i ka pono o ke Akua, no ka mea, he kumakaia oia i kono aina hanau a ke Akua, i haawi mai ai i kono mau kupuna.

O keia ka makou e hoakaka nei, he like a like na kahu ekalesia puni hanohano o keia wa me na poe Liona, Bea, Tiga paha, kela poe holoholona kaulana no ka puniko-ko.

ALOHA LAHUI.

UA HOOKO IA KA "KA LEO" I
WANANA AI.

Ma ka makou pepa o Sept. 8, ua hoike aku makou i ko makou manao no na mea e pili ana i ko kakou Puali Puli Ohe Lahui Hawaii, a ua hoakaka aku makou i ko makou loa wehewehe mele, a me ke ano o ka pohai misionari, ka poe hupo, a ike ole, a pela aku: aka ua hoomanawanui ka Lahui i keia mau ino a pau i hoohuli ia mai maluna o lakou, a pela pu hoi me ka keiki puli ohe, ka poe hoi i olelo hoona-nikola ia ai, e ai ana lakou i ka pohaku, a e like ana hoi me ka Hipa ke kukuli aku imua o lakou, ka poe e paa ana i ka mana o ke aupuni. Aka i keia la ke hoike aku nei makou, ua nahu lakou i ko lakou mau alelo pono iho, a eia la ke hoona mai nei ka pono o ka lakou mau eke na ke kanaka Hawaii e huli, e ole hoi, he maikai ka hoi ka hana, kai no hoi na oukou i ka i ko makou aina i ka pohuehue a lilo i mea ino.

Eia ka olelo a ka Barbala, o ke ana au e ana aku ai, pela no e ana ia mai ai.

Nolaila, eia ka wa no oukou e na keiki puli ohe o ka aoao Lahui e no aku ai ia lakou nei, ka poe kumakani i ko kakou aina aloha a lilo oia i mea ole, i keia mau la e ike ia nei.

A oia hoi, ua hoike ia mai ia makou ka lohe, aole loa he ae ike o na keiki puli ohe Hawaii e hele; oia, wahi a lakou i hoike mai ai ia Mr. Mahoe, ke ao mai nei KA LEO O KA LAHUI ia makou e noho, a ina makou e kua ana i ke ao a keia pepa, alaila, e kaia ia ana makou i ka Pohuehue; a e noho ana no makou.

Eia ka olelo akamai a ka Elele a Kakina i hoouna mai nei, ina oukou e hele ana, a ike mai o Ameri-ka ia oukou, alaila, hikiwawe ka hoi o ka Moiwahine ma ka noho Alii; a o kekahi, oia ka mea e hoi ia aku ai ka hanohano o ka Lahui Hawaii, a pela aku.

Ua komo iloko o makou ka hao hao no keia mau olelo a ka elele a Kakina, oia, oia ka hiki mua o ke kumakaia i ka Lahui Hawaii.

Aka, ma keia mau olelo pelo, ua hiki ke ike ia, he oiaio ole, a he alahale hoi ia o ko lakou ala la-nakila.

A oia ka wa e puni ai ke ao holokoia i ka Kakina mau hoolaha ana o ka Lahui Hawaii, ala no ia malalo o'u, a o kou leo, oia no ka leo mana, a pela aku.

A o a mau hoolaha ana a Kakina pela, he kumu hoouemi hope ia i

ko kakou kulana lahui, a e kapa ia mai auanei, ua ae i'o no ka ka Lahui Hawaii i ka hoohui aina.

Nolaila, e na keiki a ka Lahui, hoolohe ia mai keia leo a'o, oia, o "KA LEO O KA LAHUI," oia no ka leo o ke Akua.

A o makou hoi, ke waha olelo no ka lehulehu, paa ia a paa ke aloha Aina, aloha Lahui, a aloha hoi i ko kakou Moiwahine Liliuokalani, na ke Akua no e kokuia mai.

O Hawaii no Hawaii, a ihi, a kau, a mau loa aku no. E oia o Hawaii i ke Akua.

UA LILO KE OLA ME KA OI
O KA PAHI.

Ma ke ku ana mai o ka Mokuahi Iwalani, ma ke kakahiaka o nehi-nei, ua loaia mai la ia makou kekahi lono ano nui, a oia keia.

Ma ka Posono aku nei o ka pule i hala, ma Halaula Kealia Kauai, ua pepehi iho la kekahi Iapana kane i kana wahine a make loa, ma o kona ihi ana i ka pau o kana wahine me ka pahi, a kaha i kona opu.

A mahope o ka pepehi ana o keia Iapana i kana wahine a make ai ua oki ae la oia i kona puu pono no, me kela pahi Lookahi no, a make pu laua.

He keu keia o ka Lahui omo koku nui wale, a he menemene ole ko lakou mau lima i ka hooko ana i ko lakou inaina.

PAE HE A'HI NUI MAHOO I
KE ONE O KULOLOIA MA
EWA.

I ke Pukonakona—KA LEO O KA
LAHUI.

Aloha oe:

E oluolu mai oe e hookau aku i keia wahi uana maluna o kekahi wahi kaawale o kou kino i makahihinui ia.

Ma ka Poakahi la 4 o Sept. nei, ua pae mai keia ia malihini ia uka o Ewa nei; ma ke one o Kuloloia, a ua loaia Miss Addie Keone, Samuela Keone a me Kahihikuokalani.

Ma ke kakahiaka Poakahi nei, ua hele aku la keia poe i ke [kauu papai, a hiki lakou i ka nuku muliwai o Makiliwai, ia manawa, ike aku nei lakou i ka lolo ana mai o keia mau i'a ekolu, ka Utua Kapa-pakamoku, Kawakawa a me ke Ahi Mahao; o ka Utua a me ke Kawakawa, ua holo loa laua, o ke Ahi ua alualu ia e keia poe me ka hoohuhu mau ia iuka o kakahi, o ka loihi o keia wahi i hoohuhu ia ai laia ia, he hapa hapa me ka loihi a he eono manawa o ka holo ana o keia i'a mai kekahi aoao a kekahi aoao, ma ka hoi hope ana, ua hahau aku la o Mrs. Kahihikuokalani i kana laua a pa pono ma ke poe o keia Ahi a make loa.

O ka nui o keia Ahi, he [wahi] ka loa, a he elua kapuai ke ana puni.

O keia kahi mea hon o Ewa Ka-iahamaaleo.

G. M. KEONE.

Manana, Sept. 8, 1893.

"KUULEI ROSE UA HALA"

Kanikau la he aloha
Nou no la e Kamaka
Kuu kaikamahine hele loa e
Mei ka uka iui o Puualii
Hoolohe i ka leo o ka manu
Aloha ka pili o Waiakaale
Oia wahi wai au e hooheno ai

Hoa hoolohe o ka leo o ke Kahuli
Huli iho nei au aole oe
Eia aku nei paha oe me na Lani
Ka makua o na ia hope
Kuu kaikamahine hoi e—
Aloha ka piina o Puuhala
Ua hala oe i ke ala hoi ole mai
Noho iho nei hoi au me ka luulua
Me ka uka me ka minamina ia oe
Kuu kaikamahine alo i ke anu
ia wai hoanu ili o Kaala
Aloha ia wahi a kaua e hele ai
E luana ai i ke ano ahiahi
Ua ahi na wela kuu manao
E ike i ko kino wailua
Elua kaua i pili i ke anu
Ka piina kiki o Weloka
I ka home olu o ko kino
Auwe kuu minamina pau ole e—

MRS. KAHUAKI.

Kanikau la he aloha
Nou no la e Kamaka
Uwe helu nei Davida
Aloha ino no kuu wahine
Kuu hoa pili o ka uka iu
Hoolohe i ka leo o ke Kahuli
Huli iho nei au aole oe i loa
Auwe kuu wahine kuu hoa pili
Aluna wau o Maemae
Nana i ka nani o Homelani
Akahi a lana mai ka manao
O ka ike lihi aku i ko kino wailua
Kuu hoa o ke kai o Papanee
A nui mai ko aloha e uwe no wau
Aloha hahi kai o Maulua
Elua hana rui a loko e li'a nei
O ka uka me ke kaumaha ia oe
E kuu lei haule ole i na kau a kau
Kau mai nei ko aloha hone i ka po
Pono ole ka manao ua hala oe
Koekoe kuu poli ua hele loa oe
Kuu hoa o ke kula o Kaa'au
Lalau hewa au i ka alamihii
Mihi ka manao ua hala kuu lei
Hiupalaka ka wai o Weloka ua
hala oe
Auwe kuu minamina pau ole a.

MR. DAVIDA.

Kanikau la he aloha
Nou no hoi e Kamaka
Ua hala aku nei hoi oe
I ke alanui hoi ole mai
Au ae nei ka manao e ike
Auea oe e kuaana hoi e—
Eia aku nei paha oe la
Me Lilinoe i ka uka la;
E walea ana paha ka uhane
I ke kui pua lei Mamane
Kau aku ka manao e ike
O ka wai hu'i o Waiuu
Au ae ka manao a e ike aku
I ke kino wailua o kuaana
Aia paha oe i ka iu lai
I ka teo hene o na manu